

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ YAYINLARI

Prof. NİHAT ERİM

DEVLETLERARASI HUKUKU
ve
SİYASİ TARİH
METİNLERİ

Cilt : I

(Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları)

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ - ANKARA

1 9 5 3

MONDROS MÜTAREKENAMESİ¹

(30 Ekim 1918)

İNGİLİZLERİN İLK TEKLİFLERİ

METN-i KAT'İ

İngiltere hükûmetinin müttefikleriyle bilitilâf Selâhiyet-tar kıldığı İngiltere hükûmeti Bahr-i Siyah Donanması Başkumandanı Ferik Amiral Arthur Calthorpe hazretleri ile hükûmet-i Seniye Canibinden haziz-i salâhiyet Bahriye Nâzırı devletlû Rauf Beyefendi hazretleri, Hariciye Müsteşarı Utufetlû Reşat Hikmet Beyefendi hazretleri, Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Kaymakamlarından Sadullah Beyefendi arasında kararlaştırılıp akdolunan mütareke şeraiti :

Aynen

Madde 1 — Bahr-i Siyah'a mürur için Çanakkale ve Bahr-i Siyah Boğazlarının küşadı ve Bahr-i Siyah'a mürurun temini Çanakkale ve Bahr-i Siyah istihkâmatının müttefikler tarafından işgali.

Aynen

Madde 2 — Osmanlı sularındaki bilcümle torpil tarlaları ile torpido ve kovan mevazii ve mavani-i saire mevakii gös-

¹ Bu metin Âli Türk geldi'nin (Moudros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi, Ankara 1948) adlı eserinden aynen alınmıştır s. 69.

terilecek ve bunları taramak veya refetmek için talep vukuunda muavenet edilecektir.

Aynen

Madde 3 — Karadeniz'de mevcut torpil mevkileri hakkındaki malûmat-ı mevcude ita edilecektir.

Aynen

Madde 4 — İtilâf hükûmatına mensup üsera-yı harbiye ile Ermeni üsera ve mevkufini İstanbul'da cemedilecek ve bilâkaydü şart itilâf hükûmetlerine teslim olunacaktır.

Madde 5 — Hudutların muhafazası ve asayiş-i dahilinin idamesi için lüzum görülecek askerden maadasının derhal terhisi (miktarı bilâhare itilâf hükûmeti tarafından tekarrür ettirilecektir).

Madde 5 — Hudutların muhafazası ve asayiş-i dahilinin idamesi için lüzum görülecek kuva-yı askeriye den maadasının derhal terhisi (işbu kuva-yı askeriye nin mikdar ve vaziyetleri itilâf hükûmeti tarafından Devlet-i Aliye ile müzakere edildikten sonra tekarrür ettirilecektir).

Madde 6 — Osmanlı kara sularında veya Osmanlı kuvvetleri tarafından işgal edilen sularda bulunan kâffe-i sefain-i harbiye teslim ve işbu süfünü harbiye gösterilecek liman veya limanlarda enterne edilecektir.

Madde 6 — Osmanlı kara sularında zabıta ve buna mümasil hususat için istihdam edilecek sefain-i sagire müstesna olmak üzere Osmanlı sularında veya Devlet-i Aliye tarafından işgal edilen sularda bulunan kâffe-i sefain-i harbiye teslim olunup gösterilecek Osmanlı liman veya limanlarında mevkuf bulundurulacaktır.

Madde 7 — Mühim sevkul-ceyş nokatı itilâf kuvvetleri tarafından işgal edilecektir.

Madde 7 — Müttefikler emniyetlerini tehdit edecek vaziyet zuhurunda herhangi sev-

Madde 8 — Elyevm Osmanlı işgali altında bulunan kâffe liman ve demir mahallerinden itilâfa mensup sefain tarafından istifade edilmesi ve itilâfla hali harpte bulunanlara karşı mesdut bulundurulması.

Madde 9 — İstanbul'un itilâf kuva-yı bahriyesi üs-sü bahri olarak ve Osmanlı limanlarında bulunan tekmil tersanelerin tamiratı teshil için istimali.

Aynen

Madde 11 — İran'ın şimal-i garbi kısmında ve Maveraya-yı Kafkasya'daki Kuva-yı Osmaniyenin derhal kablel harp hudut dahiline celbi.

Madde 12 — Telsiz telgraf ve kabloların itilâf memurları tarafından idaresi.

kulceyi noktasını işgal hakkını haiz olacaklardır.

Madde 8 — Elyevm Osmanlı işgali altında bulunan bileümle liman ve demir mahallerinden itilâf sefaini tarafından istifade edilmesi ve itilâfla hal-i harpte bulunanlara karşı mesdut bulundurulması. Süfünü Osmaniyede ticaret ve ordunun terhisi hususlarında şerait-i mümasileden istifade edeceklerdir.

Madde 9 — İtilâfiyun Osmanlı tersane ve limanlarındaki umum sefain tamiratı ve sair-i teshiliyesini istimal edeceklerdir.

Madde 10 — Toros tünellerinin müttetikler tarafından taafından işgali

Madde 11 — İran'ın şimal-i garbi kısmındaki kuva-yı Osmaniyenin derhal harpten evvelki hudut gerisine celbi hususunda evvelce ita edilen emir icra edilecektir. Maveraya-yı Kafkas'ın evvelce Kuva-yı Osmaniyeye tarafından kısmen tahliyesi emredildiğinden kısmı mütebakisi müttetikler tarafından vaziyet-i mahalliye tetkik edilerek talep olunursa tahliye edilecektir.

Madde 12 — Hükümet muhaberati müstesna olmak üzere telsiz ve telgraf ve kabloların itilâf memurları tarafından muhakemesi.

Aynen

Madde 14 — Kömür, mayı mahrukat ve bahri levazımın Türkiye menabiiinden mübayaası için teshilat ibrazı.

Madde 15 — Kâffe-i hutut-i hadidiyenin itilâf murakabe zabitlerinin idaresine tevdiî Mavera-yı Kafkas'da elyevm Osmanlı idaresinde bulunan hutut-i hadidiye de dahildir ve bunlar serbest ve tam olarak itilâf memurininin emrine verilecektir. Bu maddeye Bakü ve Batum'un itilâf kuvvetleri tarafından işgali de dahildir.

Madde 16 — Hicaz'da, Asir'de, Yemen'de, Suriye'de, Kilikya'da, Irak'da bulunan kuvvetlerin en yakın itilâf kumandanı veya Arap mümessiline teslimi.

Madde 13 — Bahri, askeri ve ticari mevad ve malzemenin men-i tahribi.

Madde 14 — Memleketin ihtiyacı tatmin olunduktan sonra mütebaki kömür mahrukat ve bahri levazımın Türkiye menabiiinden mübayaası için teshilat ibrazı (mevad-dı mezkûrenin hiç biri ihraç olunmayacaktır).

Madde 15 — Bilcümle hutut-i hadidiyeye itilâf murakabe zabitleri memur edilecektir. Bunlar meyanında elyevm hükûmet-i Osmaniyenin tahtı murakabesinde bulunan Mavera-yı Kafkas hutut-i hadidiyesi aksamı dahildir, işbu Kafkas hutut-i serbest ve tam olarak itilâf memurlarının tahtı idaresine vazedilecektir. Ahalinin ihtiyacının tatmini nazarı dikkate alınacaktır. İşbu maddede Batum'un işgali dahildir. Hükûmet-i Osmaniyeye Bakü'nün işgaline muteriz bulunmayacaktır.

Madde 16 — Hicaz'da, Asir'de, Yemen'de, Suriye'de, ve Irak'da bulunan muhafız kıtaat en yakın itilâf kumandanına teslim olunacaktır ve Kilikya'daki kuvvetlerin intizamı muhafaza için muktezi miktarından maadası beşinci maddedeki şeraite tevfiikan tekkarrür ettirilecek veçhile geri çekilecektir.

Madde 17 — Trablus'da Bingazi'de bulunan Osmanlı zabitlerinin en yakın İtalyan garnizonuna teslimi.

Madde 18 — Trablus ve Bingazi'de Mısırata da dahil olduğu halde, işgal edilen limanların en yakın itilâf garnizonuna teslimi.

Madde 19 — Alman, Avusturya barhî, berrî ve sivil memurin ve tebeasının en yakın İngiliz ve müttefikleri kumandanlarına teslimi.

Madde 20 — Kuva-yı Osmaniye'nin vazülceysi teçhizat, silâh, cephane ve nakliyesi hakkında ita edilecek evamire muvafakat olunması.

Madde 21 — Erzak ve lezazının itilâf zabitleri tarafından mürakabesi.

Madde 22 — Osmanlı üserrâ-yı harbiyesi itilâf kuvvetleri nezdinde muhafaza edilecektir.

Madde 17 — Trablus'da ve Bingazi'de bulunan Osmanlı zabitleri en yakın İtalyan muhafaza kıtaatına teslim olacaktır. Hükûmet-i Osmaniye teslim emrine itaat etmedikleri takdirde muhaberat ve muavenetini katetmeği taahhüt eyler.

Madde 18 — Mısırata da dahil olduğu halde Trablus ve Bingazi'de işgal edilen limanların en yakın itilâf muhafaza kıtaatına teslimi.

Madde 19 — Alman, Avusturya bahri, berrî ve sivil memurin ve tebeasının bir ay zarfında ve uzak mahallerde bulunanların bir aydan sonra mümkün olan en kısa zamanda Memâlik-i Osmaniye'yi terketmeleri.

Madde 20 — Beşinci maddede mucibince terhis edilecek kuva-yı Osmaniye'ye ait teçhizat, esliha, cephane ve vesait-i nakliyenin tarz-ı istimaline dair ita edilecek talimata riayet olunacaktır.

Madde 21 — Müteliflerin menafiini sıyanet için iâşe nezareti nezdinde itilâf mümessilleri merbut bulunacak ve kendilerine bu babda lüzum görülecek kâffe-i malûmat ita edilecektir.

Madde 22 — Osmanlı üserrâ-yı harbiyesi itilâf devletleri nezdinde muhafaza edilecektir.

Madde 23 — Hükûmet-i Osmaniye'nin Merkezî Hükûmetlerle kat-ı münasebete mecburiyeti.

Madde 24 — (A) Ermeni vilâyat-ı sittesinde iğtişâş zuhurunda mezkûr vilâyetlerin itilâf kuvvetleri tarafından işgali hakkının mahfuziyeti.

(B) Yedinci, onuncu ve onbeşinci maddelere ilâveten Sis, Haçin, Zeytun ve Ayn-ı tap'ın işgali.

Sivil üsera-yı harbiye ile esna-yı askeriye haricinde olanların tahliyesi nazar-ı dikkate alınacaktır.

Madde 23 — Hükûmet-i Osmaniye Merkezî Hükûmetlerle bilcümle münasebatı katedecektir.

Madde 24 — Vilâyat-ı sittede iğtişâş zuhurunda mezkûr vilâyetlerin herhangi bir kısmının işgali hakkını itilâf devletleri muhafaza ederler.

Madde 25 — Müttefiklerle Hükûmet-i Osmaniye arasında muhasemat 1918 senesi teşrinievvelinin otuz birinci günü vassati saat-i mahalli ile vakt-i zuhurda tatil edilecektir.

İngiltere Hükûmet-i Kraliyesi sefain-i harbiyesinden Limni'de Moudros limanında lengerendaz Agamemnon zirhlisinde 1918 senesi teşrinievvelinin otuzuncu günü nüshateyn olarak imza edilmiştir.

Arthur Calthorpe
Hüseyin Rauf
Rechad Hikmet
Saddullah.